

Europos Vadovų Taryba

Briuselis, 2017 m. balandžio 29 d.
(OR. en)

EUCO XT 20004/17

BXT 10
CO EUR 5
CONCL 2

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Delegacijoms
Dalykas:	Neeilinis Europos Vadovų Tarybos susitikimas (50 straipsnis) (2017 m. balandžio 29 d.) - Gairės

Delegacijoms pridedamos pirmiau nurodytame Europos Vadovų Tarybos¹ susitikime priimtos gairės, pateiktos atsižvelgiant į Jungtinės Karalystės pranešimą pagal ES sutarties 50 straipsnį.

¹ Pateikus pranešimą pagal ES sutarties 50 straipsnį, Europos Vadovų Tarybos narys, atstovaujantis iš ES išstojančiai valstybei narei, Europos Vadovų Tarybos diskusijose arba priimant sprendimus dėl išstojančios valstybės narės nedalyvauja.

**GAIRĖS, PATEIKTOS ATSIŽVELGIANT Į JUNGTINĖS KARALYSTĖS PRANEŠIMA
PAGAL ES SUTARTIES 50 STRAIPSNI**

2017 m. kovo 29 d. Europos Vadovų Taryba gavo Jungtinės Karalystės pranešimą dėl jos ketinimo išstoti iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (Euratomo). Tai leidžia pradėti derybas, kaip numatyta Sutartimi.

Europos integracija suteikė Europai taiką ir gerovę ir sudarė sąlygas precedento neturinčio lygio ir aprėpties bendradarbiavimui bendro intereso klausimais sparčiai kintančiame pasaulyje. Todėl Sąjungos bendras tikslas šiose derybose bus apsaugoti savo interesus, savo piliečių, savo įmonių ir savo valstybių narių interesus.

Jungtinės Karalystės sprendimas išstoti iš Sąjungos sukuria didelį netikrumą, dėl kurio gali kilti sutrikimų, visų pirma Jungtinėje Karalystėje, tačiau taip pat mažesniu mastu ir kitose valstybėse narėse. Piliečiai, kurie savo gyvenimą kūrė remdamiesi teisėmis, kurias jiems suteikė Jungtinės Karalystės narystė ES, gali prarasti šias teises. Įmonėms ir kitiems suinteresuotiesiems subjektams nebebus užtikrintas nuspėjamumas ir tikrumas, kurį suteikia ES teisė. Išstojimas taip pat turės poveikio valstybės valdžios institucijoms. Atsižvelgdami į tai, turime imtis veiksmų laikydamiesi laipsniško požiūrio, pagal kurį pirmenybė būtų teikiama tvarkingam išstojimui. Nacionalinės valdžios institucijos, įmonės ir kiti suinteresuotieji subjektai turėtų imtis visų būtinų priemonių, kad pasirengtų Jungtinės Karalystės išstojimo pasekmėms.

Visų šių derybų metu Sąjunga liks vieninga ir veiks išvien, kad pasiektas rezultatas būtų sąžiningas ir teisingas visų valstybių narių atžvilgiu ir atitiktų jos piliečių interesus. Ji veiks konstruktyviai ir stengsis pasiekti susitarimą. Tai atitinka abiejų pusių interesus. Sąjunga sunkiai dirbs, kad pasiektų tokį rezultatą, tačiau pasirengs ir tam, kad galėtų suvaldyti padėtį ir tuo atveju, jeigu derybos žlugtų.

Šiose gairėse apibrėžiami derybų pagal ES sutarties 50 straipsnį principai ir išdėstytos bendros pozicijos bei principai, kurių Sąjunga laikysis visose derybose. Šiame kontekste Europos Vadovų Taryba palankiai vertina 2017 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento rezoliuciją. Europos Vadovų Taryba toliau nuolat skirs daug dėmesio šiam klausimui ir prireikus atnaujins šias gaires vykstant deryboms. Atitinkamai bus tikslinami derybiniai nurodymai.

I. PAGRINDINIAI PRINCIPAI

1. Europos Vadovų Taryba toliau remsis principais, išdėstytais 2016 m. birželio 29 d. valstybių ar vyriausybių vadovų ir Europos Vadovų Tarybos bei Europos Komisijos pirmininkų pareiškime. Ji pakartoja pageidaujanti, kad Jungtinė Karalystė ir ateityje išliktų artima partnerė. Be to, ji pakartoja, kad bet koks susitarimas su Jungtine Karalyste turės būti grindžiamas teisių ir pareigų pusiausvyra ir kad juo turės būti užtikrintos vienodos sąlygos. Norint išlaikyti bendrosios rinkos vientisumą, dalyvavimas joje negali būti grindžiamas sektoriniu požiūriu. Sąjungai nepriklausanti valstybė, kuri nevykdo tų pačių pareigų kaip valstybė narė, negali turėti tų pačių teisių ir naudotis tais pačiais privalumais kaip valstybė narė. Šiame kontekste Europos Vadovų Taryba palankiai vertina tai, jog Jungtinės Karalystės Vyriausybė pripažįsta, kad keturios bendrosios rinkos laisvės yra nedalomos ir kad iš jų negalima išsirinkti tik tai, kas patinka. Sąjunga išsaugos savo sprendimų priėmimo autonomiškumą, taip pat Europos Sąjungos Teisingumo Teismo vaidmenį.
2. Pagal ES sutarties 50 straipsnį bus deramasi skaidriai ir dėl viso paketo. Vadovaujantis principu, kad nesusitarta dėl nieko, kol nesusitarta dėl visko, dėl atskirų punktų negali būti susitarta atskirai. Sąjunga derybose laikysis vieningų pozicijų ir bendraus su Jungtine Karalyste naudodamasi tik tais kanalais, kurie yra nustatyti šiose gairėse ir derybiniuose nurodymuose. Kad Sąjungos pozicijai nebūtų pakenkta, tarp atskirų valstybių narių ir Jungtinės Karalystės nebus jokių atskirų derybų klausimais, susijusiais su Jungtinės Karalystės išstojimu iš Sąjungos.
3. Pagrindiniai pirmiau išdėstyti principai turėtų būti vienodai taikomi tiek deryboms dėl tvarkingo išstojimo, tiek visoms preliminarious ir parengiamosioms diskusijoms dėl pagrindinių būsimų santykių principų, tiek bet kurios formos pereinamojo laikotarpio priemonėms.

II. LAIPSNIŠKAS POŽIŪRIS Į DERYBAS

4. Išstojimo dieną Sutartys nustos būti taikomos Jungtinei Karalystei, toms jos užjūrio šalims bei teritorijoms, kurios šiuo metu su Sąjunga yra susijusios asociacijos santykiais, ir toms teritorijoms, už kurių išorės santykius yra atsakinga Jungtinė Karalystė. Pagrindinis derybų tikslas – užtikrinti tvarkingą Jungtinės Karalystės išstojimą, kad būtų sumažintas netikrumas ir, kiek įmanoma, būtų kuo labiau sumažinti šio staigaus pokyčio sukelti sutrikimai.

Šiuo tikslu pirmajame derybų etape bus siekiama:

- piliečiams, įmonėms, suinteresuotiesiems subjektams ir tarptautiniams partneriams suteikti kuo daugiau aiškumo ir teisinio tikrumo dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos tiesioginio poveikio;
- išspręsti klausimus, susijusius su Jungtinės Karalystės atsiskyrimu nuo Sąjungos ir nuo visų teisių ir pareigų, kylančių Jungtinei Karalystei dėl įsipareigojimų, kuriuos ji prisiėmė kaip valstybė narė.

Europos Vadovų Taryba atidžiai stebės pažangą ir nuspręs, kada bus padaryta pakankama pažanga, kad būtų galima pereiti prie kito derybų etapo.

5. Nors pats susitarimas dėl būsimų Sąjungos ir Jungtinės Karalystės santykių gali būti užbaigtas ir sudarytas tik tada, kai Jungtinė Karalystė taps trečiąja valstybe, pagal ES sutarties 50 straipsnį reikalaujama nustatant išstojimo iš Sąjungos tvarką atsižvelgti į pagrindinius būsimų santykių su Sąjunga principus. Šiuo tikslu antrajame derybų pagal ES sutarties 50 straipsnį etape turėtų būti rastas visa apimantis būsimų santykių pagrindinių principų supratimas. Esame pasirengę pradėti preliminaras ir parengiamąsias diskusijas šiuo tikslu, kai vyks derybos pagal ES sutarties 50 straipsnį, kai tik Europos Vadovų Taryba nuspręs, kad pirmajame etape buvo padaryta pakankama pažanga siekiant priimtino susitarimo dėl tvarkingo išstojimo tvarkos.

6. Kiek tai būtina ir teisiškai įmanoma, derybose taip pat gali būti siekiama nustatyti Sąjungos interesus atitinkančias pereinamojo laikotarpio priemones ir tinkamais atvejais, atsižvelgiant į padarytą pažangą, numatyti jungiamąsias priemones, skirtas perėjimui prie numatomų būsimų santykių pagrindinių principų taikymo. Visos tokios pereinamojo laikotarpio priemonės turi būti aiškiai apibrėžtos, jų trukmė turi būti ribota ir joms turi būti taikomi veiksmingi vykdymo užtikrinimo mechanizmai. Jei būtų svarstoma galimybė ribotos trukmės laikotarpiui pratęsti Sąjungos *acquis* taikymą, būtų privaloma taikyti esamas Sąjungos reglamentavimo, biudžeto, priežiūros, teismines ir vykdymo užtikrinimo priemones bei struktūras.
7. ES sutarties 50 straipsnyje nustatytas dvejų metų terminas baigiasi 2019 m. kovo 29 d.

III. SUSITARIMAS DĖL TVARKINGO IŠSTOJIMO TVARKOS

8. Kiekvieno ES piliečio ir jo šeimos narių teisė gyventi, dirbti ar studijuoti bet kurioje ES valstybėje narėje yra vienas iš pagrindinių Europos Sąjungos aspektų. Kartu su kitomis ES teisėje numatytomis teisėmis ji daro įtaką milijonų žmonių gyvenimui ir nulemia jų pasirinkimą. Pirmasis derybų prioritetas – susitarti dėl abipusių garantijų, kuriomis išstojimo dieną būtų apsaugotas ES ir JK piliečių bei jų šeimų, kuriuos paveiks Jungtinės Karalystės išstojimas iš Sąjungos, statusas ir teisės, įgyti pagal ES teisę. Tokios garantijos turi būti veiksmingos, turi būti užtikrinama, kad jos bus vykdomos, jos turi būti nediskriminacinės ir visapusiškos, įskaitant teisę praėjus nepertraukiamam penkerių metų teisėto gyvenimo šalyje laikotarpiui gauti leidimą nuolat gyventi šalyje. Piliečiai turėtų galėti naudotis savo teisėmis taikant sklandžias ir paprastas administracines procedūras.
9. Be to, Jungtinės Karalystės išstojimas iš Sąjungos paveiks ES įmones, vykdančias prekybą su Jungtine Karalyste ir veiklą joje, ir JK įmones, vykdančias prekybą su Sąjunga ir veiklą joje. Jis taip pat gali paveikti tuos, kurie sudarė sutartis ir verslo susitarimus arba dalyvauja ES finansuojamose programose vadovaudamiesi prielaida, kad JK toliau bus ES narė. Derybomis turėtų būti siekiama išvengti teisinio vakuumo, kai Sutartys nebebus taikomos Jungtinei Karalystei, ir, kiek tai įmanoma, pašalinti netikrumą.

10. Vienu finansiniu susitarimu – įskaitant klausimus, išplaukiančius iš DFP, taip pat klausimus, susijusius su Europos investicijų banku (EIB), Europos plėtros fondu (EPF) ir Europos Centrinio Banku (ECB) – turėtų būti užtikrinta, kad ir Sąjunga, ir Jungtinė Karalystė laikytųsi įsipareigojimų, susijusių su visu JK narystės Sąjungoje laikotarpiu. Šis susitarimas turėtų apimti visus įsipareigojimus, taip pat kitas prievoles, įskaitant neapibrėžtuosius įsipareigojimus.
11. Sąjunga nuosekliai rėmė Didžiojo penktadienio susitarime (apimant visas jo dalis) įtvirtintą taikos ir susitaikymo tikslą, ir jai bus itin svarbu toliau remti taikos proceso pasiekimus, jo teikiamą naudą ir su juo susijusius įsipareigojimus, taip pat juos apsaugoti. Atsižvelgiant į unikalias Airijos salos aplinkybes reikės lanksčių ir kūrybiškų sprendimų, be kita ko, siekiant išvengti realios sienos, kartu užtikrinant Sąjungos teisinės tvarkos vientisumą. Šiame kontekste Sąjunga taip pat turėtų pripažinti esamus Jungtinės Karalystės ir Airijos dvišalius susitarimus ir sutartas priemones, kurie yra suderinami su ES teise.
12. Sąjunga turėtų susitarti su Jungtine Karalyste dėl priemonių, susijusių su Jungtinės Karalystės suvereniomis bazių teritorijomis Kipre, ir šiuo tikslu pripažinti Kipro Respublikos ir Jungtinės Karalystės dvišalius susitarimus ir sutartas priemones, kurie yra suderinami su ES teise, visų pirma kiek tai yra susiję su suvereniose bazių teritorijose gyvenančių ar dirbančių ES piliečių teisių ir interesų apsauga.
13. Po išstojimo Jungtinei Karalystei nebebus taikomi Sąjungos arba valstybių narių Sąjungos vardu sudaryti susitarimai arba Sąjungos ir jos valstybių narių bendrai sudaryti susitarimai. Sąjunga išlaikys tarptautiniuose susitarimuose nustatytas savo teises ir pareigas. Šioje srityje Europos Vadovų Taryba tikisi, kad Jungtinė Karalystė laikysis visų savo tarptautinių įsipareigojimų, prisiimtų jai esant ES nare. Tokiais atvejais turėtų būti užmegztas konstruktyvus dialogas su Jungtine Karalyste dėl galimo bendro požiūrio atitinkamų trečiųjų valstybių partnerių, tarptautinių organizacijų ir konvencijų atžvilgiu.

14. Susitarime dėl išstojimo taip pat turėtų būti sprendžiami galimi klausimai, susiję su bendradarbiavimo nutraukimu kitose srityse, įskaitant teisminį bendradarbiavimą, teisėsaugą ir saugumą.
15. Nors Jungtinėje Karalystėje esančių ES agentūrų ir įstaigų būsimų buveinių klausimą turi skubiai išspręsti 27 valstybės narės, reikėtų susitarti dėl priemonių jų perkėlimui palengvinti.
16. Turėtų būti nustatyta teisinė tikrumą ir vienodas sąlygas užtikrinanti tvarka dėl visų Europos Sąjungos Teisingumo Teisme po išstojimo datos tebevykstančių teismo procesų, susijusių su Jungtine Karalyste arba fiziniais ar juridiniais asmenimis Jungtinėje Karalystėje. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turėtų likti kompetentingas priimti sprendimus tuose procesuose. Analogiškai, turėtų būti nustatyta tvarka dėl Europos Komisijoje ir Sąjungos agentūrose po išstojimo datos tebevykstančių administracinių procedūrų, susijusių su Jungtine Karalyste arba fiziniais ar juridiniais asmenimis Jungtinėje Karalystėje. Be to, turėtų būti numatyta tvarka dėl galimybės administracinės procedūros ar teismo procesą dėl faktų, įvykusių iki išstojimo dienos, pradėti ir po išstojimo.
17. Susitarime dėl išstojimo turėtų būti numatyti tinkami ginčų sprendimo ir vykdymo užtikrinimo mechanizmai, susiję su susitarimo dėl išstojimo taikymu ir aiškinimu, taip pat tinkamai apibrėžtos institucinės priemonės, leidžiančios priimti priemones, būtinas susitarime dėl išstojimo nenumatytiems klausimams spręsti. Tai turėtų būti padaryta atsižvelgiant į Sąjungos interesą realiai apsaugoti savo autonomiškumą ir savo teisinę tvarką, įskaitant Europos Sąjungos Teisingumo Teismo vaidmenį.

**IV. PRELIMINARIOS IR PARENGIAMOSIOS DISKUSIJOS DĖL PAGRINDINIŲ
SAJUNGOS IR JUNGtinės KARALYSTės BŪSIMŲ SANTYKIŲ PRINCIPŲ**

18. Europos Vadovų Taryba palankiai vertina Jungtinės Karalystės siekį nustatyti glaudžią partnerystę tarp Sąjungos ir Jungtinės Karalystės pastarajai išstojus ir siekia to paties. Nors Sąjungos ir ES nepriklausančios valstybės tarpusavio santykiai negali teikti tokios pačios naudos kaip narystė Sąjungoje, abi pusės ir toliau bus suinteresuotos tvirtais ir konstruktyviais ryšiais, kurie turėtų apimti ne tik prekybos sritį.
19. Jungtinės Karalystės vyriausybė nurodė, kad ji nesieks likti bendrojoje rinkoje, tačiau norėtų siekti plataus užmojo laisvosios prekybos susitarimo su Europos Sąjunga. Remdamasi Sąjungos interesais, Europos Vadovų Taryba yra pasirengusi inicijuoti darbą siekiant susitarimo dėl prekybos, kuris būtų užbaigtas ir sudarytas, kai Jungtinė Karalystė nebebus valstybė narė.
20. Bet koks laisvosios prekybos susitarimas turėtų būti subalansuotas, plataus užmojo ir apimantis įvairias sritis. Tačiau jis negali prilygti dalyvavimui bendrojoje rinkoje arba tam tikrose jos dalyse, nes taip būtų pakenkta jos vientisumui ir tinkamam veikimui. Juo turi būti užtikrintos vienodos sąlygos visų pirma konkurencijos ir valstybės pagalbos atžvilgiu, ir atsižvelgiant į tai jame turi būti numatytos apsaugos priemonės nuo nesąžiningo konkurencinio pranašumo, kuris atsirastų taikant, *inter alia*, mokesčių, socialines, aplinkos apsaugos ir reguliavimo priemones bei praktiką.
21. Būsima principais turėtų būti apsaugotas finansinis stabilumas Sąjungoje, laikomasi jos reguliavimo ir priežiūros tvarkos bei standartų ir jie taikomi.
22. ES yra pasirengusi nustatyti partnerystes su prekyba nesusijusiose srityse, visų pirma kovos su terorizmu ir tarptautiniu nusikalstamumu, taip pat saugumo, gynybos ir užsienio politikos srityse.

23. Būsima partnerystė turi apimti atitinkamus vykdymo užtikrinimo ir ginčų sprendimo mechanizmus, kurie neturi poveikio Sąjungos autonomiškumui, visų pirma jos sprendimų priėmimo procedūroms.
24. Po to, kai Jungtinė Karalystė išstos iš Sąjungos, joks ES ir Jungtinės Karalystės susitarimas nebegalės būti taikomas Gibraltaro teritorijai be Ispanijos Karalystės ir Jungtinės Karalystės susitarimo.

V. LOJALUS BENDRADARBIAVIMO PRINCIPAS

25. Tol, kol Jungtinė Karalystė neišstos iš Sąjungos, Jungtinė Karalystė lieka visateisė Europos Sąjungos narė, kuri turi visas teises ir pareigas, išdėstytas Sutartyse ir pagal ES teisę, įskaitant lojalaus bendradarbiavimo principą.
26. Europos Vadovų Taryba pripažįsta, kad dėl tarptautinio konteksto būtina atsižvelgti į Jungtinės Karalystės kaip išstojančios valstybės narės specifiškumą, tačiau ji turi laikytis savo įsipareigojimų ir likti lojali Sąjungos interesams tol, kol vis dar yra narė. Analogiškai, Sąjunga tikisi, kad Jungtinė Karalystė pripažins 27 valstybių narių poreikį susitikti ir svarstyti klausimus, susijusius su padėtimi po Jungtinės Karalystės išstojimo.
27. Kol Jungtinė Karalystė vis dar yra narė, visa ES vykdoma veikla turi būti toliau vykdoma kiek įmanoma sklandžiau, dalyvaujant 28 valstybėms narėms. Europos Vadovų Taryba tebėra pasiryžusi toliau su plačiu užmoju įgyvendinti prioritetus, kuriuos Sąjunga yra nusistačiusi. Derybos su Jungtine Karalyste bus atskirtos nuo Sąjungos vykdomos veiklos ir turi netrukdyti jos eigai.

VI. DERYBŲ PAGAL 50 STRAIPSNĮ PROCEDŪRINĖ TVARKA

28. Europos Vadovų Taryba patvirtina 2016 m. gruodžio 15 d. 27 valstybių narių valstybių ar vyriausybių vadovų pareiškime išdėstytą tvarką.